

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations May 2024
Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- हलन्त्यम्
- आदिरन्त्येन सहेता
- सप्तम्यधिकरणे च
- षष्ठी शेषे

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखत :

- वृक्षात् यथा अभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
- स्नेहाभ्यक्ते यथा ह्यक्षे चक्रं साधु प्रवर्तते।
- मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं संप्रसिच्यते।
- सन्धयः साधुवर्तन्ते संश्लिष्टाः श्लेष्मणा तथा॥
- यथा हि सारः काष्ठेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ।
- यथा पयसि सर्पिस्तु गूढश्वेक्षौ रसो यथा।
- तथा हि धातुर्मांसेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ॥
- शरीरेषु तथा शुक्रं नृणां विद्याद्भिषग्वरः ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्तः

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयतः

- मोक्षे इच्छास्ति।
- सर्पिषो जानीते।
- प्रजाभ्यः स्वस्ति।
- गां दोग्धि पयः।
- अश्वात् पतति।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुतः

- सुरेशः नगरं गच्छामि।
- यूयं सम्यक् पठेयम्।
- गृहस्य समीपे वृक्षाः सन्ति।
- सः मम मित्रः भवति।
- शिष्यः अध्यापकः वदति।

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवादयत

कस्मिंश्चिद्ग्रामे चत्वारो ब्राह्मणाः परस्परं मित्रभावेन निवसन्ति स्म। तेषु चतुर्षु त्रयः शास्त्रज्ञानसम्पन्नाः किन्तु बुद्धिहीनाः, चतुर्थः शास्त्रज्ञानशून्यः परं बुद्धिमान्। कदाचित् ते सर्वेऽपि स्वदेशं परित्यज्य विदेशं गताः।, स्वविद्यां प्रदर्श्य धनप्राप्तिः एव तेषाम् उद्देशः। धनसम्पादनाय ते पूर्वदेशं गताः।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवादयत :

- One should not eat curd in night.
- Water gets purified by the rise of star Agastya.
- Treatment will never go waste.
- Physician is equal to God.
- Body is the seat for health and diseases.

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखतः

- हरिः
- धेनुः

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- प्राणायामः
- स्नानविधिः

9. संस्कृतभाषायाम् उत्तरं लिखतः

- त्रयः शारीरजाः गुणाः के ?
- स्नाने दशैते गुणाः के ?
- के पदे पदे प्रत्ययमावहन्ति ?
- सर्वेषां धर्मसाधनं किम् ?
- भूवातावाग्निनीसुतौ कौ ?

P.T.O

10. व्याख्यातः

- कायवाग्बुद्धिविषया ये मलाः समुपस्थिताः। चिकित्सालक्षणाध्यात्मशास्त्रैस्तेषां विशुद्धयः॥
- धर्मार्थं नार्थकामार्थमायुर्वेदो महर्षिभिः। प्रकाशितो धर्मपरैरिच्छद्भिः स्थानमक्षरम्॥

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखतः

पश्चाद्भवति सन्तापो ब्राह्मण्या नकुले यथा ॥

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयतः

- इष्टं धर्मेण योजयेत्।
- तृष्णैका तरुणायते।

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुतः

- मनीषा
- वागीशः
- पञ्चैते
- तद् + शिवः
- मधु + अरिः
- दैत्य + अरिः

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- अपुत्रः
- पाणिपादम्
- नीलोत्पलम्
- चोराद् भयम्
- ग्रामंगतः
- मक्षिकाणाम् अभावः

15. धातुरूपाणि लिखत :

- भवति
- वन्दते

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- सचिवः कार्यं करोति।
- बालः पाठं पठति।
- सा लेखनीं नयति।

17. अधोरेखाङ्किते पदस्य प्रत्ययः कोष्ठात् निधार्य लिखतः

- पिता पुत्रं बोधयति। (ल्युट्, णिच्, ता, क्त)
- कथां लिखित्वा पठति (अनीयर्, ल्युट्, क्तवतु, क्त्वा)
- सः पाठं पठन् निद्रां कृतवान्। (तव्यत्, शतृ, शानच्, क्तवतु)

18. सन्धिं कुरुतः

- भूतात्मा + इति
- अथ + अतः
- वक्ष्यति + उदरेषु

19. सन्धिविच्छेदं कुरुतः

- सर्पिस्तु
- प्राणिनोऽभिस्पृशति
- नैव

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- रक्तमोक्षः
- करचरणे
- पित्तधरा

21. अर्थं लिखतः

- देहः
- वक्त्रम्
- शिरः
- प्राणः
- छाया
- सारः

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशतः

- तीव्रातुरः मुखेन श्वसिति।
- पूयः व्रणात् स्रवति।
- शरीरे त्रिदोषाः भवन्ति।
